

TLPST

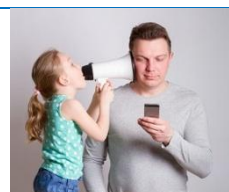
Lesbrief 62: november 2019

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@onzetaal.nl.

Ouders brabbelen en tokkelen te veel

De technologische evolutie is slecht voor kinderen. Dat zeggen deskundigen die onderzoeken hoe kinderen hun moedertaal leren. Ze stellen vast dat kinderen maar langzaam nieuwe woorden leren. En dat is de schuld van hun ouders.

> [Lees verder](#)



Lil beetje overdreven

De kleinste rapper van het gezelschap? De jongste rapper van een bende? Een rapper die net zo heet als zijn vader? Allemaal hebben ze *Lil* (een verkorting van *little*) verwerkt in hun naam – zoals Lil' Kleine. En zo zijn er nog veel meer.

> [Lees verder](#)



Gloriant

In de middeleeuwen keken mensen graag naar toneelstukken over ridders. Die verhalen zijn voor ons moeilijk te lezen omdat de taal zo sterk veranderd is, maar het blijven spannende verhalen. Een groepje leraren Nederlands (*De Alphaman*) maakt daarom heel korte YouTube-filmpjes van die verhalen. Zoals van 'Gloriant'.

> [Lees verder](#)



Rotterdamers spreken Engels

Nederlanders spreken het best Engels ter wereld. Alleen mensen van wie Engels de moedertaal is, zoals Amerikanen en Engelsen, doen het beter. Binnen Nederland doen de Rotterdamers het dan weer het allerbest. Dat blijkt uit een onderzoek.

> [Lees verder](#)



Ouders brabbelen en tokkelen te veel

De technologische evolutie is slecht voor kinderen. Dat zeggen [deskundigen](#) die [onderzoeken](#) hoe kinderen hun moedertaal leren. Ze stellen vast dat kinderen maar langzaam nieuwe woorden en begrippen leren. En dat is de schuld van hun ouders.

Want niet minder dan vier op de vijf ouders zijn te veel bezig met hun smartphone. In plaats daarvan zouden ze volgens de deskundigen beter met hun ukjes kunnen praten.

Jonge kinderen hebben er behoefte aan niet alleen volledige zinnen maar ook verschillende woorden en begrippen te horen. Ze leren daardoor bij, vergroten hun woordenschat en ontwikkelen hun hersenen.

Meer dan een derde van de ouders vertikt het ook nog eens om volledige zinnen te gebruiken. Ze praten met hun kinderen in brabbeltaal, waarschijnlijk terwijl ze op het scherm van hun telefoon zitten te tokkelen. Als dat maar goed komt.



Maar zijn die ouders van tegenwoordig écht zo slecht bezig? Taalkundige dr. Sterre Leufkens [las de resultaten van dit onderzoek zorgvuldig door](#). Wat bleek? De ouders hadden gewoon eerlijk geantwoord op de vraag “Kijk je weleens op je telefoon terwijl je ook met je kind had kunnen praten?” 60% zei dat dat ‘enigszins’ klopte, 20% dat het ‘zeker’ klopte. Toch weet je dan nog niet of die ouders te weinig met hun kinderen praten. Oké, het zou misschien beter kunnen, maar gaat het nu dan echt slecht?

Wat dat brabbelen betreft waren de conclusies in de media ook voorbarig. Ouders moesten reageren op de stelling “Ik praat regelmatig mee in de ‘taal’ van mijn kind (bijvoorbeeld brabbelen).” 34,2% zei dat dit ‘enigszins’ klopte en 9,1% dat het ‘zeker’ klopte. En zo kwam in de krant te staan: “43% van de ouders spreekt in brabbeltaal!” Maar uit antwoorden op andere vragen bleek dat dit juist helemaal niet zo is – ouders praten alleen soms méé met de taal van hun kind, en daar is niets mis mee.

Vragen

Lees het artikel in [Metro](#). Beantwoord de vragen 1a, 1b en 1c eerst voor jezelf en bespreek de antwoorden daarna in de klas.

- 1a Onder het kopje ‘Studenten’ staat dat studenten van Margriet Sitskoorn sommige woorden niet begrijpen, zoals *slijterij* en *mededogen*. Wat is een *slijterij*? Geef een omschrijving zonder het woord op te zoeken. Had je het goed?
- 1b Waarom weten studenten volgens Sitskoorn niet wat woorden als *slijterij* en *mededogen* betekenen?
- 1c Kun je zelf nog een andere mogelijke oorzaak bedenken waarom niet alle studenten deze woorden kennen?
- 2 Lees nog eens de alinea met het kopje ‘Campagne’ in het Metro-artikel. Wat vind je van de bewustwordingscampagne met onder andere de gratis app?

Beantwoord vraag 3 eerst voor jezelf en bespreek het antwoord daarna in de klas.

- 3 Lees beide artikelen. Denk jij dat mediagebruik van ouders alleen een slechte invloed kan hebben op de taalontwikkeling van kinderen? Of kan mediagebruik ook een goede invloed hebben op taalontwikkeling? Leg je antwoord uit.

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Lil beetje overdreven

De kleinste rapper van het gezelschap? De jongste rapper van een bende? Een rapper die net zo heet als zijn vader? Allemaal hebben ze het woord *Lil* (een verkorting van *little*) verwerkt in hun naam. Het zijn er [verbazingwekkend veel](#).

In 2018 waren er op de streamingdienst Spotify meer dan achtduizend artiesten met *Lil* in hun naam. Op de vijfde plaats qua populariteit staat Lil' Kleine, een rapper met gevoel voor humor, want hij heeft een naam waarvan de twee onderdelen eigenlijk hetzelfde betekenen.

Zijn er nog andere namen die veel voorkomen bij rappers? Ja, *Big* en *Young* of *Yung*. En nu ook *Baby*. Hier is alvast een lijstje rappers met [Lil of Young](#) in hun namen. Tijd om je eigen playlist samen te stellen!



Vragen

Beantwoord de vragen 1a en 1b eerst voor jezelf en bespreek de antwoorden daarna in de klas.

- 1a Er bestaat een stijlfiguur waarbij twee woorden worden gecombineerd, die (bijna) hetzelfde betekenen. Het ene woord zou het andere woord kunnen vervangen, zoals bij de uitdrukking *eenzaam en verlaten*. Hoe heet deze stijlfiguur?
- 1b Zoiets gebeurt ook bij de naam *Lil' Kleine*. Kun je zelf een goede rappernaam bedenken die bestaat uit net zo'n soort woordcombinatie?
- 2 Lees de artikelen waarnaar in de tekst verwezen wordt. Waarom zijn rappernamen die bestaan uit een combinatie met *Lil'* of *Young* zo populair?

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Gloriant

In de middeleeuwen keken mensen graag naar spannende toneelstukken over ridders – ook als ze zelf bijvoorbeeld in de stad woonden. Die verhalen zijn voor ons nu moeilijk te lezen omdat de taal zo sterk veranderd is, maar het blijven spannende verhalen. Een groepje leraren Nederlands dat zich *De Alphaman* noemt, maakt daarom heel korte YouTube-filmpjes van die verhalen. Zoals van ‘[Gloriant](#)’.

Je kunt de oorspronkelijke tekst van het toneelstuk ook op internet vinden. Na een inleiding begint het stuk met een gesprekje tussen de vrienden Gheraert en Godevaert:

Gheraert: Waer sidi, lieve vriend Godevaert?
(*Waar ben je, lieve vriend Godevaert?*)

Godevaert: Ic ben hier, her Gheraert;
Nu segt mi, wats die raet?
(*Ik ben hier, heer Gheraert; zeg me eens wat er aan de hand is?*)

Gheraert: Godevaert, het en dochte mi niet quaet,
Dat ons hertoghe, die hoghe baroen,
Enen huwelijc woude doen
Ende dat hi nemen woude een wijf.
(*Godevaert, het leek me niet slecht dat de hertog, die hoge baron, een huwelijc wilde doen/sluiten en dat hij een vrouw wilde nemen.*)



Zoals je ziet, is het middeleeuwse Nederlands in veel opzichten heel anders dan ons Nederlands nu. Toch kun je ook nog best veel herkennen, vooral als je een beetje gewend bent aan de afwijkende spelling.

Vragen en opdrachten

Bekijk het [filmpje](#) van ‘Gloriant’.

- 1 Wat vind je van het taalgebruik van de spreker?
 - a. ouderwets
 - b. modern
 - c. hip
 - d. bekakt

Doe opdracht 2 samen met een klasgenoot. Bespreek het resultaat in de klas.

- 2 Lees het gesprek tussen Gheraert en Godevaert nog eens. Schrijf het gesprek tussen deze heren uit, maar nu op je eigen manier. Bijvoorbeeld: geef beide mannen hippe namen, die nog een beetje lijken op hun middeleeuwse namen; of maak er een gesprek tussen twee rappers van. Welke twee leerlingen hebben de leukste dialoog bedacht?

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Rotterdammers spreken Engels

Nederlanders spreken het best Engels ter wereld. Alleen mensen van wie Engels de moedertaal is, zoals Amerikanen en Engelsen, doen het beter. Binnen Nederland doen de Rotterdammers het dan weer het allerbest. Dat blijkt uit een [onderzoek](#).

Waarom doen Rotterdammers het zo goed? Door de haven horen ze die taal al eeuwenlang, denken de onderzoekers, en nog steeds komen er veel mensen van over de hele wereld naar die stad toe om er te werken. Amsterdam en Den Haag doen het trouwens bijna net zo goed als Rotterdam.

Maar ja, hoe goed is dat Engels dan? Een journalist van RTV Rijnmond ging het eens testen. Ken jij alle woorden [die hij de mensen voorlegt](#)?



Vragen en opdrachten

- 1a** Lees de tekst over het onderzoek. In welke Nederlandse provincie spreken de mensen het slechtst Engels?
- a. Flevoland
 - b. Groningen
 - c. Zuid-Holland
 - d. Drenthe
- 1b** Bedenk zelf een mogelijke oorzaak waarom in deze provincie slechter Engels wordt gesproken dan in een stad als Rotterdam.

Bekijk samen het filmpje van RTV Rijnmond en beantwoord de vragen 2a en 2b klassikaal.

- 2a** De journalist vraagt mensen op straat naar de Engelse vertaling van een aantal Nederlandse woorden. Wie weet als eerste het Engelse woord?
- 2b** Het filmpje geeft niet de indruk dat Rotterdammers nou zo geweldig Engels spreken. Toch is uit het onderzoek naar voren gekomen dat Rotterdam heel hoog scoort op een Engelse taaltoets. Hoe zou dat komen, denk je?

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Antwoorden eerste onderwerp

- 1a Eigen antwoord, bijvoorbeeld: 'Een naaiatelier waar je versleten kleding kunt laten repareren' (= niet correct); 'Een winkel speciaal gericht op de verkoop van alcoholische dranken' (= correct).
 - 1b De ouders van de studenten hebben deze woorden niet vroeg genoeg gebruikt in de communicatie met hun kinderen.
 - 1c De woorden zijn mogelijk ouderwets en niet (meer) gangbaar in de spreektaal. Drank is tegenwoordig ook te koop bij supermarkten. Misschien hadden de studenten het woord *medeleven* of *medelijden* wel herkend.
 - 2 Eigen antwoord, bijvoorbeeld: 'De campagne heeft iets tegenstrijdigs: smartphonegebruik door ouders kan de taalontwikkeling van het kind in de weg staan. Toch wordt een gratis te downloaden app geïntroduceerd.'
 - 3 Eigen antwoord.
-

Antwoorden tweede onderwerp

- 1a Tautologie.
 - 1b Eigen antwoord, bijvoorbeeld *Big Grote, Young Jonge, Crazy Gekke*.
 - 2 *Young*: rappers beginnen meestal op erg jonge leeftijd.
Lil': gebruikt door artiesten die, toen ze begonnen, (nog) niet zo groot waren. Figuurlijk waren ze nog 'klein': onbekend.
-

Antwoorden derde onderwerp

- 1 Eigen antwoord.
 - 2 Eigen antwoord.
-

Antwoorden vierde onderwerp

- 1a D.
 - 1b Eigen antwoord, bijvoorbeeld: 'Drenthe heeft geen grote steden en er wonen dus ook niet zoveel mensen uit andere culturen als in Rotterdam. De inwoners zijn dus over het algemeen minder gewend om Engels te spreken.'
 - 2a Eigen antwoord
 - 2b Eigen antwoord, bijvoorbeeld: 'Misschien hebben de onderzoekers geen willekeurige stadsbewoners op de markt getest, zoals de journalist deed, maar bijvoorbeeld studenten van een hogeschool of universiteit.'
-